

INKA
NOUSIAINEN

MUSTA-
RASTAS

WSOY

Inka Nousiainen

MUSTARASTAS

ROMAANI

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

© INKA NOUSIAINEN JA WSOY 2019

ISBN 978-951-0-43644-8

PAINETTU EU:SSA

Omistettu kaikille niille, jotka eivät palanneet

Lokikirja, m/s Fennia

6.8.1989

klo 23.10 sivuutettu Åstholmsudde

Tuuli pohjoinen 1 m/s

Kirkas ilma

Ilman lämpö 14°C

Veden lämpö 5°C

Ilmapuntarin lukema 776

Meren syvyys n. 75 m

klo 20–24 vahdissa komentosillalla

Yliperämies HBL

Matruusi TP

Puolimatruusi HJR

Mitään erityistä ei nähty vahtivuoron aikana.

ÄKKIÄ SITÄ VAIN LENTÄÄ. Putoaa läpi ilman ja oman huutonsa vai huusiko sittenkään. Silmänräpäykseksi jähmettynyt vartalo, tuulen kohottama paidanelma, koko elämä filminauhana, niinkö se meni? Ja yhtä äkkiä vedessä, halkaistuaan pinnan kuin kivi, painumassa syvemmälle, haromassa käsillä kuohuvaa pimeää.

Vieläkö kiskoo itsensä pintaan, tunteeko kylmän, haukkoo happea, horisontin viiva silmien edessä, ei sen kauempana, kasvoissa kiinni,

ja sitten kaikessa rauhassa, silmät auki, kädet rauenneina, ohi keinuvien levien, hitaiden kalojen, uponneiden alusten, linnoitusten raunioiden, pysähtyneen ajan, maailmojen halki, mistä äkkiä kaikki nämä värit? Luulinko että syvänteissä on mustaa, täällähän hehkuu ja hohtaa. Miten lyhyt matka kauhuun onkaan, ja miten hiljaista kun kaikki on ohi.

LINNUT HUUTAVAT. Nainen seisoo vedenrajassa ja katsoo yli ulapan. Vielä vähän raaka kevättuuli heiluttaa hameen helmaa, jonka alta pilkottavat ohuet nilkat, vanhan naisen nilkat. Takki on sininen ja selkä kapea, kädet nainen on työntänyt taskuihin.

Aaltojen kohina, se nousee jostain syvältä. Rauhallisenä ja varmana mutta mitään paljastamatta. Hiekalle on huuhtoutunut levää ja simpukankuoria, valkoisina raitoina aaltojen rytmissä. Ei yhtään roskia, vain pieni keltainen muovilapio, muuten levää ja simpukankuoria ja yläpuolella kaartelevia lokkeja, jotka auringonvalo saa välkkymään.

En tiedä, kuka nainen on mutta kuvittelen tietäväni, mihin se katsoo. Se katsoo tarinaan, joka jäi kesken. Se on seissyt samalla paikalla ennenkin. Ja vaikka se menisi minne, siihen se jäisi, katsomaan sinne minne silmät eivät näe. Ainakin nyt se jää, kun käännyn, ja suuntaan hietikon poikki takaisin kohti rantabulevardia.

Kumarrun noukkimaan vielä muutaman simpukan-kuoren, sujautan ne taskuun, vien mukaanani Pöllönpojalle jos säilyvät ehjinä. Pöllönpoika tykkää simpukoista. Ja superpalloista ja laivoista. Ajattelen miten iloisena se jäi vilkuttamaan.

Sillä ei olisi mitään hätää, Intiaani pitää siitä hyvää huolta enkä mä olisi pitkään poissa. Silti rintaan vähän pistää. Päivä on niin kaunis, elämä monin tavoin niin hyvää. Ja mulla mahdollisuus tällä tavalla lähteä ja sitten palata takaisin ja viedä Pöllönpoika vaikkapa Sea Lifeen katsomaan valoja vilkuttavaa sähköankeriasta. Paitsi että siitä se tulisi liian surulliseksi. Mun herkkä ja viisas poikani, pikku tietäjä.

Kun mä sanoin lähteväni matkalle, poika sanoi ai jaa. Ei kysynyt miksi, vaikka tosi usein kysyy. Ihan kuin se olisi ymmärtänyt, että joskus on vain mentävä. On sekoituttava terminaaleissa muihin lähteviin, astuttava ulos toisessa maassa, astuttava vieraassa kaupungissa junaan, bussiin, metroon, pyörittävä pysäkillä kynsisalonkia vastapäätä.

On haettava avain pienestä kioskista turvalokerosta, jonka koodin on saanut etukäteen tuntemattomalta majoittajalta, on tarkistettava osoite kartasta kun ihmiset kadulla ohittavat molemmin puolin. On vedettävä perässään matkalaukkua, jonka pyörät pomppivat

asfaltilla, on löydettävä oikea osoite, sovitettava avainta vihreään alaoveen, raahattava laukku kapeaa portaikkoa oikeaan kerrokseen. Tunnettava sitä rauhaa, jota tuntee vain astuessaan vieraaseen asuntoon.

Hotelleista en pidä niin paljon. Ne eivät kerro mitään, pikavauhtia sileiksi pedatut sängyt, tervetuliaissuklaat peilipöydällä, ei mitään henkilökohtaista. Toisin kuin tuntemattomien seinään teipatuissa valokuviissa ja ystävien kiitoskorteissa, taulussa joka on jäänyt vähän vinoon. Ja siinä keskellä jonkun muun muistoja on avattava laukku, tunnettava ulkopuolisuutta, jolla on syy. Ajateltava, että heti seuraavana päivänä lähtisi kävelylle meren rantaan.

Ja täällä mä nyt olen, ilman muita suunnitelmia, pysäh-telen välillä, suljen silmät. Mietin, mistä asti tulee tuuli, joka kasvoihin nyt osuu. Ensimmäistä kertaa pitkään aikaan mulla on tilaa kunnolla ajatella. Ajatella esimerkiksi sua. On niin paljon kaikenlaista, mitä mä olen halunnut sulle sanoa, ja senkin takia mä olen nyt täällä. Syksyllä tulee kuluneeksi kolmekymmentä vuotta siitä, kun sä et palannut kotiin.

»Niin kauan
kuin susta kerrotaan
sä olet täällä.»

Vuoden 1989 elokuussa 17-vuotias Juha lähtee kavereidensa kanssa risteilylle. Takaisin palaa vain keltainen reppu ja loputon suru. Epätietoisuus veljen kohtalosta saa pikkusiskon vielä aikuisenakin kysymään: Mitä tapahtui? Ja mitä veljelle vielä sanoisi, jos voisi?

Mustarastas on sydämeenkäyvä kertomus menetyksestä, luopumisesta ja lohdusta. Romaani pohjautuu näyttelijä Eeva Soivion elämäntarinaa ja KOM-teatterissa esitettyyn monologiin *Mustarastas, kadonnut veli*.

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-43644-8